

MISSIO

KoL:n unelma sivistyneestä suomalaisesta yhteiskunnasta on, että kaikilla on mahdollisuus kehittää itseään kansalaisopistossa.

VISIO

Kansalaisopistojen liitto KoL on tulevaisuusorientoitunut kansalaisopistojen ja vapaan sivistystyön vaikuttaja ja uudistaja.

TAVOITTEET

Liitto toimii kansalaisopistojen, niiden opistolaisyhdistysten ja vapaan sivistystyön edunvalvojana. Liitto auttaa opistoja turvaamaan tasa-arvoista ja elinikäistä oppimista lähipalveluna. Liitto edistää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä eri koulutusorganisaatioiden välillä.

YDINTEHTÄVÄT

KoL:n ydintehtävänä on kansalaisopistojen edunvalvonta ja niiden asemaan, lainsäädäntöön ja toimintaresursseihin vaikuttaminen sekä kansalaisopistobrändin tunnettuuden ja julkisen arvostuksen lisääminen. KoL kehittää ja vahvistaa kansalaisopistojen asemaa suomalaisessa aikuiskoulutusjärjestelmässä.

Kansalais- ja työväenopistot ovat toimineet Suomessa yli 118 vuoden ajan. KoL vaalii pitkäaikaisen, hyväksi havaitun opistotoiminnan arvoja ja perinteitä samalla kun se seuraa aktiivisesti ympäröivässä yhteiskunnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. KoL:n toiminta on ammattimaista. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostetaan. KoL keskittyy toiminnassaan ensisijaisesti ydintehtäväänsä eli kansalaisopistojen edunvalvontaan. Yhteistyö ja vuoropuhelu jäsenistön ja keskeisten sidosryhmien kanssa pidetään tiiviinä. Jäsenistöä kuunnellaan ja palvellaan tarpeiden mukaisesti. KoL:n toimintaa kehitetään, uudistetaan ja laatua valvotaan itsearvioinnin ja sidosryhmiltä saatavan palautteen avulla. KoL vahvistaa yhteistyösuhteitaan virkamiehiin, eri tasojen poliittisiin päättäjiin ja muihin sidosryhmiin.

KANSALAI SOPISTOJEN LIITTO TOTEUTTAA TAVOITTEITAN

- toimimalla proaktiivisesti ja lobbaamalla kansalaisopistojen puolesta
- pitämällä aktiivisesti yllä ja kehittämällä uusia yhteyksiä eri puolille yhteiskuntaa
- antamalla lausuntoja ja kannanottoja
- tiivistämällä yhteistyötään ylläpitäjien ja jäsenopistojen kanssa
- tukemalla ja konsultoimalla opistoja tarvittaessa
- toimimalla jäsenenä eri työryhmissä ja elimissä
- viestimällä ja markkinoimalla proaktiivisesti
- lisäämällä tutkimusyhteistyötä ja kansalaisopistoja, aikuiskoulutusta ja vapaata sivistystyötä koskevien vaikuttavuus- ja tutkimustulosten levittämistä
- harjoittamalla projekti-, hanke- ja koulutustoimintaa resurssien sallimissa puitteissa

TULEVAISUUS TEHDÄN YHDESSÄ!

KoL:n hallitus ja toimiston henkilökunta ovat kartoittaneet toimintaympäristössä tapahtuneita keskeisiä elementtejä ja niissä tapahtuneita muutoksia lokakuussa 2016 ennen kuntavaalitavoitteiden laadintaa sekä maaliskuussa 2017 toimintasuunnitelmaa valmisteltaessa. Vapaan sivistystyön ja kansalaisopistojen toimintaympäristö on jo vuosia ollut suuressa muutoksessa. Istuva hallitus pyrki saattamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmiiksi. Uudistus tarkoittaa isoja muutoksia kunnille jäljelle jääviin tehtäviin sekä kuntaidentiteettiin samaan aikaan kun kunnissa valmistaudutaan siirtymään myös uuteen maakuntahallintoon. Kansalaisopistojenkin on asemoitava itsensä osittain uudelleen tässä muutoksessa. KoL tukee jäsenopistojaan tässä prosessissa.

Sote-uudistuksen myötä koulutus ja sivistys tulevat kuulumaan kunnan tärkeimpiin tehtäviin. Kansalaisopistolla on merkittävä rooli tulevaisuuden sivistyskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä. Koulutuksellisen tasa-arvon turvaamiseksi kansalaisopistopalvelut tulee säilyttää kaikkien saavutettavissa. Kaikenikäisten kuntalaisten oppimisesta ja osaamisesta on huolehdittava. Kansalaisopiston vahvuus on jatkossakin sen helppo lähestyttävyyys ja toiminnan soveltuvuus kaiken ikäisille koulutustaustasta riippumatta. Toimintatavat ovat joustavia ja verkostot laajoja. Valmiita rakenteita ja osaamista hyödyntämällä sekä yhteistyötä tiivistämällä kansalaisopistot voivat ottaa haltuun myös uudenlaisia tehtäviä. Yhteistyössä tulee pyrkiä aitoon yhteissuunnitteluun ja palvelumuotoiluun muiden toimijoiden kanssa. Kansalaisopisto on myös jatkossa merkittävä toimija ihmisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä. KoL auttaa opistoja tuomaan toiminnastaan esiin näitä puolia.

Ammatillisen koulutuksen reformi koskettaa merkittävästi osaa vapaan sivistystyön oppilaitoksista. Vapaan sivistystyön on toimialana luotava nahkansa ja mietittävä asemaansa, tehtäviään ja paikkaansa suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Vapaaseen sivistystyöhön kohdistuneet taloudellisten resursien leikkaukset herättävät kysymyksen, ovatko kurssimaksut enää lain kirjaimen mukaisesti kohtuullisia ja onko kaikilla mahdollisuus osallistua vapaan sivistystyön toimintaan. KoL etsii aktiivisesti myös uusia tulokulmia yhteistyöhön Vapaa sivistystyö ry:n kanssa päällekkäisten toimintojen poistamiseksi.

Kansalaisopistojen tehtävänä on kyetä kasvattamaan uudenlaista aktiivista kansalaisuutta ja uuden yhteisöllisyyden haltuunottoa. Kansalaisopistot auttavat työikäisiä pysymään työkelpoisina ja senioreita toimintakykyisinä. Kansalaisopistot ovat jo pitkään toimineet kestävän kehityksen oppilaitoksina, joten ne voivat toimia tämän teeman kansansivistäjinä. Kaikkialla Suomessa on tärkeää edistää monikulttuurisuuden ja erilaisuuden ymmärtämistä. Maahanmuuttokoulutuksen kokonaisvaltainen ja erilaisiin tarpeisiin vastavan toiminnan kehittäminen puolestaan kuuluvat kansalaisopistojen ja liiton keskeisiin tehtäviin niillä alueilla, joissa on maahanmuuttajia. KoL hyödyntää näiden tavoitteiden edistämisessä kentällä olevaa vahvaa kokemusta ja osaamista.

Digitaalinen toimintaympäristö on monilta osin nykypäivää, mutta digitaalisen vapaan sivistystyön kehittämisessä on vielä haasteita. Hyviä toimintamalleja pitää levittää mahdollisimman laajasti ja tehokkaasti. Tutkimusta (esimerkiksi pedagogiikka ja kansalaisopistotoiminnan vaikuttavuus) ja siitä saatavia teorian ja käytännön yhdistäviä tuloksia pitää edistää ja levittää kentän toimijoiden sekä keskeisten sidosryhmien keskuudessa. KoL edistää kansalaisopistotoiminnan sisällölliseen kehittämiseen osaa misperustaisuuden kaltaista ajattelutapaa. Kansalaisopistoissa pitää kehittää opitun tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvää osaamista.

Asioiden yhteinen jakaminen helpottaa, edistää monia asioita ja jättää myös jokaisen omalle luovuu delle tilaa. Pitää uskaltaa kokeilla, oppia uutta, uudistua, lanseerata uusia toimintatapoja sekä ajatella ristiin, mutta myös oppia virheistä. Viihtyisässä kunnassa on tarjolla monipuoliset ja laadukkaat kansalaisopistopalvelut. Kansalaisopistot kehittävät toimintaansa ja vaikuttavat sekä alueellaan että rajat ylittäen. KoL:n tehtävänä on palvella ja auttaa opistoja ja täten kuntia ja koko Suomea.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Liiton keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtioneuvosto, eduskunta, Opetushallitus, uusi maakuntahallinto, Suomen Kuntaliitto, Vapaa sivistystyö ry sekä vapaan sivistystyön muut keskusjärjestöt tai vastaavat organisaatiot.

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Laki vapaasta sivistystyöstä (1998/632)

KANSALAIPOISTOT.FI